

Cal vacunar els menors de 18 anys?

«Necessitem evidència de seguretat, d'eficàcia i del cost-benefici per la indicació de la vacunació preventiva de la Covid-19 a la població menor de divuit anys»

La pandèmia de la Covid-19 i la vacunació avancen en paral·lel. Declarats en el món 151 milions de persones per la infecció SARS-CoV2 i 3,17 milions de persones mortes de Covid-19. 588 milions de persones vacunades adultes almenys amb una dosi i 262 milions amb dues dosis. Un dels debats oberts en la comunitat internacional és si caldria vacunar als nens i joves menors de 18 anys. El gran repte és la immunització global i definir les indicacions a curt i mig-llarg termini, superada la fase de pandèmia.

El virus amb les seves noves soques continua en fase pandèmica. Al continent asiàtic l'Índia destaca per l'alta transmissió i mortalitat. Brasil, al continent americà, continua en fase expansiva. Alguns estats del món estan en fase inicial de control amb percentatges de població vacunats molt irregulars. Superiors al 70%: Israel, Xile, Regne Unit, Emirats Àrabs, USA. Uruguai 51%. Hongria 60%. Mongòlia 35%. Marroc 25%. Aràbia Saudita 26%. La UE entre 20-35% amb almenys una dosi. Canadà 35%. Brasil 20%. Xina 17%. Rússia 13%. Índia 11%. Austràlia 8%. Japó 3%. Resta del món amb percentatges de vacunació molt baixos.

Les dades a Catalunya indiquen que continuem amb transmissió alta i una certa tendència epidemiològica i clínica que poden indicar que iniciem un cert control. La mortalitat en descens. Les hospitalitzacions en persones que viuen en residències és pràcticament nul·la. La taxa de reproducció, de contagi entorn de l'1%, percentatge de positius superior a 5% i el risc de rebrot entorn els 285. Més de 1600 hospitalitzats i entorn de les 500 persones a les UCI. La variant britànica és la majoritària en aquest moment i evidència d'altres variants, brasilera, sud-africana. Encara no s'ha notificat cap cas de variant de l'Índia.

La vacunació creix les darreres setmanes. Hi ha vacunades a Catalunya 1,8 milions de persones almenys en una dosi, un 23% de la població total, que suposa un 30% de la població major de 18 anys. El 99% de les persones de més de 80 anys, vacunades almenys amb una dosi i el 90% amb dues. Entre 70 i 79 anys un 60/13%, entre 60-69 un 61/7%, entre 50-59 un 13/7% i entre 25-49 un 11/5%. La gravetat i mortalitat per Covid creix exponencialment amb l'edat, sobretot a partir dels 70 anys i inferior a l'1% en persones de menys de 40 anys.

Després de més d'un any de la pandèmia de la Covid-19 tenim més respostes, però encara dubtes per prendre decisions importants. La indicació de la vacunació en persones de menys de 18 anys és una d'elles.

L'evidència científica ens aporta, fins al moment, dades. Els nens i joves de menys de divuit anys s'infecten igual que els adults, però en el 99% dels casos la infecció és asimptomàtica o lleu. Quan un nen conviu en una família amb un membre adult contagiats s'infecta entorn d'un 17% dels casos similars als adults. Les hospitalitzacions de menors i la mortalitat publicada molt inferior a la resta, per una possible immunitat creuada d'altres coronavirus freqüents en la població infantil (causants de refredats comuns) i per una resposta inflamatòria diferent.

A Catalunya tenim uns 100.000 casos declarats de positius en menors de 18 anys, entorn d'un 5% d'aquest grup poblacional i en adults un 10%. Cal, però, ser precís en les anàlisis, ja que en menors el nombre d'asimptomàtics és molt superior i per tant s'indiquen menys proves diagnòstiques. El 0.07% de les persones mortes a Catalunya per Covid-19 eren menors.

Els dos grans hospitals maternoinfantils de Catalunya, Hospital Vall Hebron i Hospital Sant Joan de Déu, formen part de l'elit mundial de recerca Covid-19 entre la població infantil i en

embarassades. La Universitat d'Oxford lidera Intercovid, un gran projecte de recerca en xarxa de 43 hospitals d'arreu del món. Les dades publicades fins al moment confirmen que els nens i joves tenen la infecció SARS-CoV2 però amb menys capacitat de contagiar a tercers. En aquest moment cal seguir el comportament de la soca britànica.

La soca britànica afecta amb major intensitat a nens i persones joves, també probablement per major població amb vacunació o immunitat natural entre els adults. Estudis de seguiment de l'Hospital de Sant Joan de Déu (Kids Corona) han permès monitorar les infeccions en l'etapa infantil i ajudar a les autoritats sanitàries i educatives a prendre decisions. Els nens són menys transmissors que els adults i sumant a la molt baixa gravetat poden anar a escola i a espais de lleure si segueixen les recomanacions de prevenció. Des de l'obertura de les escoles i casals d'estiu l'any passat s'estan analitzant totes les dades pediàtriques i confirmen que l'obertura dels espais educatius i de lleure infantil tenen seguretat i menys efectes col·laterals que els confinaments. El risc de patiment emocional o problema mental creix amb l'aïllament fins a un 35%, amb manifestacions d'ansietat, depressió, hiperactivitat i canvis de conducta, junt amb la iniquitat d'accés a l'educació, per raó de renda.

Estudis publicats indiquen que entre 14-17% de les embarassades han tingut contacte amb el virus SARS-CoV2, la gran majoria asimptomàtiques o lleus. Les embarassades sense símptomes greus no tenen més risc durant l'embaràs. Els articles publicats indiquen que només les dones embarassades amb símptomes greus en el darrer trimestre poden tenir més complicacions. El grup de recerca del Vall Hebron (Dra. Carreras, Dra. Nerea Maiz) ha publicat dades que indiquen que els fills de les dones embarassades positives (a Catalunya a totes les dones embarassades fem cribratge de la infecció de SARS-CoV2) transmeten anticossos a través de la placenta però no gravetat en l'etapa gestacional o als nadons. La transmissió, per probable contaminació, augmenta si el part és per cesària. L'alletament matern no està contraindicat i estudis semblen indicar que transmet immunitat natural igual que en altres infeccions.

El debat amb les dades disponibles entorn de la vacunació a menors de 18 anys està obert per la comunitat científica internacional. La prioritat de vacunació són les persones de més de 60 anys, sempre primer les de major edat i persones amb factors de risc de qualsevol edat. Acabats aquests grups poblacionals serien les persones entre 40 a 60 anys. Per sota dels 40 anys la gravetat és, fins al moment, molt menor.

Per trencar les cadenes de transmissió i fer prevenció de possibles reservoris del virus, cal vacunar a persones joves i menors de 18 anys? Si analitzem altres vacunacions dels calendaris recomanats, els criteris ha sigut vacunar als grups de més gravetat davant de la infecció: vacunes de l'etapa infantil (xarampió, varicel·la, meningitis, rubèola...), vacunació de la grip en persones de més de 60 anys i persones de risc (personal o professionals). L'eficàcia més gran de les vacunes es concentra en la disminució de la mortalitat i la disminució de la gravetat. En segon terme, en la disminució de la transmissió i possible erradicació. En el món global per aconseguir aquests darrers objectius cal fer plantejaments a escala mundial.

Altres vacunacions estan indicades pel risc en els viatges a zones amb malalties endèmiques. És cert que, més recentment, com en el cas de les vacunes de l'hepatitis B o el papil·loma humà, la vacunació en menors busca la prevenció de complicacions en l'etapa adulta, com cirrosi, càncer hepàtic o carcinoma del coll úter i trencar les cadenes de transmissió.

Necessitem evidència de seguretat, d'eficàcia i del cost-benefici per la indicació de la vacunació preventiva de SARS-CoV2 a la població menor de divuit anys. Les vacunes disponibles autoritzades per FDA i l'Agència Europea del Medicament: Pfizer, Moderna, AstraZeneca i Janssen encara no han aportat dades solvents per a decidir. Cal esperar els resultats dels assaigs clínics en joves de 16 a 18 anys i estudis amb la població de 12 a 16 anys. No hi ha fins al moment, dades en el cas de menors de 12 anys. Israel, si la recerca en curs de la vacuna de Pfizer és positiva, es proposa vacunar els menors de 12 abans de l'inici escolar del curs vinent.

Esperem que la comunitat científica i clínica sigui la que aporti la resposta a la política de vacunació en nens i joves, i les agències, amb criteri tècnic independent, indiquin el camí a seguir.